

ervaren we steeds weer dat velen tijdig in verzet komen en zijn de universiteiten zelf niet zo inschikkelijk wanneer van overheidswege te vergaande stappen in deze richting overwogen worden.

Maar mag er dan in het geheel geen grens gesteld worden? Uiteraard wel. De middelen zijn beperkt en stellen zo al grenzen vast, met het daaraan verbonden probleem van prioriteitsstelling. Ook onderwijs- en onderzoek-programma's die niet alleen door de beoefenaren van de wetenschap dienen te worden vastgesteld, bieden een omlijnd kader. Voorts zal de overheid niet alleen om financieel-organisatorische redenen maar ook vanwege het algemeen belang in moeten kunnen grijpen. En verder zal iedere beoefenaar van de wetenschap zijn eigen maatschappelijke verantwoordelijkheid moeten beleven. Anderen zullen zonodig duidelijk moeten maken wat in dat kader relevant is, en zo aan de bewustwording van de maatschappelijke betekenis van wetenschapsbeoefening moeten bijdragen.

Veel verdergaande beperkingen kunnen zich voordoen bij wetenschappelijk onderzoek ten behoeve van de overheid, organisaties etc. De beoefenaar van de wetenschap zal deze beperkingen in vrijheid moeten kunnen aanvaarden. Maar toch dienen ook degenen die aan zulk onderzoek meewerken, *in principe* een bepaalde, door de overheid gewaarborgde vrijheid te hebben, zoals andere wetenschappelijke onderzoekers. Dit is te meer van belang nu steeds meer wetenschappelijk onderzoek verricht wordt ten behoeve van de overheid, die voor het uitstippelen en uitwerken van haar beleid hier in toenemende mate behoefte aan heeft.

Binnen de universiteiten, waar de beoefening van de wetenschap een wettelijke doelstelling is, zullen zulke verdergaande beperkingen in het algemeen moeilijk geaccepteerd kunnen worden.

Maar hoe nu de zo geschetste academische vrijheid in de wetgeving te verankeren? Zoals we zagen staat steeds de beoefenaar van de wetenschap — die studeert, onderzoekt en onderwijst — centraal. Een, niet vrijblijvende, vrijheid in gebondenheid is nodig. Laten we eens even naar anderen zien die hun werk ook onafhankelijk moeten kunnen doen.

Bij de rechterlijke macht is de onafhankelijkheid gegarandeerd door een aantal bepalingen in de Grondwet waar deze onafhankelijkheid een afgeleide van is. Die bepalingen betreffend met name de wijze waarop de benoeming van rechters geregeld is. Het doel van de onafhankelijkheid van de rechter-